

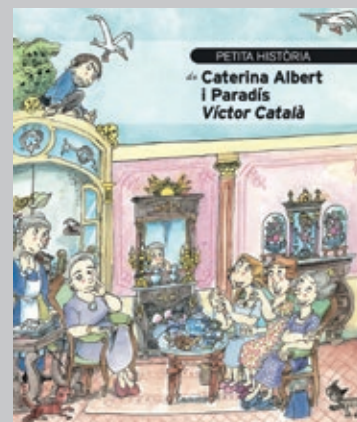
Víctor Català per a infants

Text > PERE MARTÍ I BERTRAN

La col·lecció «Petites Històries», il·lustrada per la popular Pilarín Bayés (Vic, 1941) i publicada per l'Editorial Mediterrània, celebra que fa quaranta anys que existeix. Els tres-cents cinquanta volums publicats la converteixen en una de les més populars, longeves i variades de Catalunya, al costat de la col·lecció «Episodis de la Història» de Dalmau Editor. Repassar-ne els títols ens fa veure la varietat de personatges, institucions, monuments, localitats... que ha ajudat, i ajuda, a divulgar. Entre tots aquests n'hi ha una vintena llarga de relacionats amb les comarques gironines. Hi trobem «petites històries» de poblacions com Lloret de Mar o Pals; d'indrets com la vall de Núria o les vies verdes de Girona; de monuments com el monestir de Santa Maria de Ripoll; d'institucions com l'Hospital de Campdevàrol, el Museu del Joguet de Figueres, el Museu d'Art de Girona o les germanes vetlladores de Sant Josep; de festes tradicionals com la processó de Verges, la Festa de la Sal de l'Escala o els balls de cavallets, gegants i mulassa de Sant Feliu de Pallerols, i, naturalment, d'un bon nombre de gironins il·lustres: Rafael Patxot, Jaume Vicens i Vives, Salvador Dalí, Josep Irla, Xavier Solà (*Xevi*),

Josep Pla, Baldiri Reixac, Vayreda Canadell o el bisbe i abat Oliba.

Precisament, el volum commemoratiu, el número tres-cents cinquanta, és dedicat a la primera personalitat femenina de les comarques gironines que s'hi presenta: l'escriptora Caterina Albert i Paradís (l'Escala, 1869-1966), coneguda sobretot amb el pseudònim de *Víctor Català*, una de les grans novel·listes catalanes i universals. Per elaborar-ne el contingut, de Lurdes Boix, ha comptat amb una bona colla d'assessors, tant literaris com biogràfics, com veiem a la pàgina de crèdits. Està format d'una breu introducció, narrada en tercera persona, seguida de quinze textos, també molt breus (d'un quart de pàgina, aproximadament) en què la mateixa Víctor Català ens va explicant la seva vida, les seves aficions i les seves obres literàries més destacades. Així, sabem que va néixer en una casa senyorial del carrer Major de l'Escala; que de ben petita va tenir una gran passió pel dibuix, fins al punt de voler ser pintora; que algunes de les seves obres van ser premiades als Jocs Florals i que més d'una va causar un gran escàndol a l'època, ja que no s'entenia que una dona pogués escriure sobre temes tan durs i d'una manera tan realista; que va tenir una

BOIX LLONCH, Lurdes;
BAYÉS, Pilarín. *Caterina Albert i Paradís: Víctor Català*. Barcelona: Editorial Mediterrània, 2022. 16 p.

gran passió per l'arqueologia, en bona part perquè la família tenia propietats a Empúries; que sempre va tenir passió per la cultura popular (rondalles, dites i refranys...); que algunes de les seves obres, principalment *Solitud*, van tenir un gran ressò, internacional i tot; que aviat va ser reconeguda i premiada (Premi Fastenrath de 1909, presidenta dels Jocs Florals de Barcelona el 1917, primera dona de la Reial Acadèmia de Bones Lletres el 1923...); que va escriure gairebé fins al final dels seus dies, i que es va morir l'any 1966, amb norantais anys.

Una bona aproximació a la reconeguda novel·lista, complementada, no cal dir-ho, pels dibuixos de Pilarín Bayés, tan personals, realistes i plens de detalls que fan xalar petits i grans.

El color de les lletres

Text > JORDI DAUSÀ MASCORT

El color de la pèrdua és el segon recull de relats de Mercè Saurina (Girona, 1966). Malgrat que el títol i la coberta suggereixen un to elegíac i desolador, es tracta d'un llibre fresc en el qual l'humor sovinteja. Saurina s'allunya (afortunadament) dels tòpics literaris sobre la mort o la pèrdua, i vol crear un mosaic de relats amb un to colorit i actual. Aquesta intenció queda claríssima amb el primer conte del recull, «Necrofats», que marca el to i dona la benvinguda al món particular de l'autora.

El llibre està format per una dotzena de contes, i està ben travat d'una

manera doble. D'una banda, l'autora ha aconseguit una homogeneïtat conceptual, fent servir la pèrdua en un sentit ampli com a eix vertebrador. De l'altra, Saurina n'ha entreteixit les diferents parts: si bé són històries independents, molts personatges d'un relat apareixen en un altre, encara que a vegades sigui de manera una mica testimonial. Això crea una sensació d'unitat i reforça el conjunt, i de passada evita un dels punts febles de la majoria de reculls, que és la desconexió entre les parts. De fet, tan bon punt el lector pren consciència

que cada detall és susceptible d'aparèixer en el relat següent, desactiva el «mode conte» i activa el «mode novel·la», perquè s'adona que en realitat llegeix els capítols d'una narració més llarga.

L'estil de Saurina és eficaç i està molt influït pels autors de narrativa curta moderna. Parteix de situacions més o menys quotidianes que de vegades estrafa o recargola a fi de fer avançar la trama. Fidel a la teoria literària que afirma que en un conte cal guanyar per KO, l'autora aconsegueix uns finals força rodons i encertats que fan que cada con-